

11

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 15 grudnia 1959 r.

w sprawie powoływania poborowych i innych osób do czynnej służby wojskowej i zwalniania z tej służby.

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 14, poz. 75 i Nr 17, poz. 108) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. W rozumieniu niniejszego rozporządzenia czynna służba wojskowa oznacza:

- 1) zasadniczą służbę wojskową,
 - 2) przeszkolenie wojskowe studentów w jednostkach wojskowych,
 - 3) ćwiczenia wojskowe rezerwy,
 - 4) służbę wojskową w razie mobilizacji lub w czasie wojny.
2. Przez czynną służbę wojskową rozumie się również:
- 1) przeszkolenie wojskowe kobiet przeniesionych do rezerwy,
 - 2) służbę wojskową kobiet w razie mobilizacji lub w czasie wojny.

3. Użyte w rozporządzeniu określenie „studenci szkół wyższych” oznacza także osoby kształcące się w szkołach nie będących szkołami wyższymi, w których zostało przez Radę Ministrów wprowadzone wojskowe szkolenie.

4. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o ustawie, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. Nr 14, poz. 75 i Nr 17, poz. 108).

§ 2. 1. Powołanie do odbycia czynnej służby wojskowej następuje z zastrzeżeniem przepisu § 70 ust. 1 za pomocą limitowanych kart powołania.

2. Wzór karty powołania określa załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Do karty powołania dołącza się bilet (zlecenie) na przejazd koleją lub innym publicznym środkiem komunikacji na koszt wojska.

§ 4. Karty powołania wystawia wojskowy komendant rejonowy.

§ 5. Doręczenie kart powołania w czasie pokoju następuje:

- 1) w gromadach — przez biura gromadzkich rad narodowych, a w osiedlach i w miastach nie stanowiących powiatów miejskich — przez właściwe do spraw ogólnoadministracyjnych organy prezydiów rad narodowych,
- 2) w miastach stanowiących powiaty miejskie i w miastach wyłączonych z województw — przez wojskowych komendantów rejonowych za pośrednictwem poczty jako polecane przesyłki listowe za zwrotnym poświadczeniem odbioru, przez gońców lub w inny sposób.

§ 6. 1. Doręczanie kart powołania następuje w terminach określonych w art. 44 ust. 3 — 5 ustawy.

2. Kartę powołania uważa się za doręczoną z dniem przyjęcia jej przez powołanego, a w razie nieobecności — przez dorosłego domownika.

3. Osoba przyjmująca kartę powołania obowiązana jest do potwierdzenia jej odbioru.

§ 7. 1. W razie niemożności doręczenia karty powołania z powodu zmiany przez powołanego miejsca stałego zamieszkania lub pobytu czasowego ponad 2 miesiące (okresowego), organ doręczający (§ 5) zwraca ją niezwłocznie wojskowemu

komendantowi rejonowemu, po odnotowaniu na niej przyczyny niedoręczenia, a jeżeli ustalą nowy adres powołanego — po odnotowaniu również tego adresu.

2. Kartę powołania należy zwrócić wojskowemu komendantowi rejonowemu także w przypadku śmierci powołanego oraz pobytu w szpitalu, w zakładzie karnym, wyjazdu za granicę itp. dłuższej nieobecności w domu. Jeżeli powołany przebywa w zakładzie karnym lub w zakładzie leczniczym, należy obok przyczyn niedoręczenia karty podać w miarę możliwości również nazwę zakładu, w którym przebywa.

3. W przypadku wymienionym w ust. 1 wojskowy komendant rejonowy ustala w razie potrzeby nowy adres powołanego i przesyła kartę powołania właściwemu organowi administracji prezydium rady narodowej (§ 5) właściwej ze względu na nowe miejsce stałego zamieszkania powołanego lub jego pobytu czasowego ponad 2 miesiące (okresowego) w celu doręczenia albo doręcza ją za pośrednictwem poczty, przez gońców lub w inny sposób.

§ 8. 1. Potwierdzenia odbioru doręczonych kart powołania z zaznaczeniem czasu i miejsca doręczenia przesyłają organy doręczające niezwłocznie do wojskowej komendy rejonowej, która je wystawiła.

2. Jeżeli powołany odmówił przyjęcia karty powołania, organ doręczający zwraca niezwłocznie tę kartę właściwej wojskowej komendzie rejonowej z adnotacją o odmowie przyjęcia; w adnotacji należy podać datę odmowy przyjęcia karty powołania.

3. Nie przyjętą kartę powołania uważa się za doręczoną w dniu odmowy jej przyjęcia.

§ 9. 1. Karty mobilizacyjne doręczają wojskowi komendanci rejonowi już w czasie pokoju osobom, na których nazwiska zostały wystawione.

2. Osoba, której karta mobilizacyjna została doręczona obowiązana jest do potwierdzenia jej odbioru.

§ 10. 1. W razie utraty (zagubienia, kradzieży, zniszczenia itp.) karty powołania lub karty mobilizacyjnej powołany obowiązany jest zawiadomić o tym niezwłocznie wojskowego komendanta rejonowego, który wyda mu nową kartę powołania lub kartę mobilizacyjną.

2. Utrata, pozbycie się lub nieprzyjęcie karty powołania albo karty mobilizacyjnej nie zwalnia powołanego od obowiązku stawienia się w jednostce wojskowej do odbycia czynnej służby wojskowej w terminie oznaczonym w tym dokumencie.

§ 11. W przypadku odmowy przyjęcia karty powołania albo karty mobilizacyjnej, wyjazdu za granicę albo zgonu osoby, której doręczono tę kartę, stosuje się tryb postępowania określony w § 7—11 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 grudnia 1959 r. w sprawie wojskowych dokumentów osobistych (Dz. U. z 1960 r. Nr 2, poz. 10).

§ 12. 1. Wcielenia do jednostek wojskowych osób powołanych do czynnej służby wojskowej dokonują dowódcy tych jednostek.

2. Zwolnienie z czynnej służby wojskowej przeprowadzają dowódcy jednostek wojskowych.

§ 13. Osobom zwolnionym z czynnej służby wojskowej przysługuje prawo do przejazdu koleją lub innym środkiem

Komunikacji na koszt wojska z miejsca służby do miejsca zamieszkania lub pobytu na zasadach określonych w zarządzeniu Ministra Obrony Narodowej.

Rozdział 2.

Powoływanie i zwalnianie z zasadniczej służby wojskowej.

§ 14. Powołanie i wcielenie do odbycia zasadniczej służby wojskowej następuje w terminach ustalonych w zarządzeniach Ministra Obrony Narodowej.

§ 15. 1. Powołaniu do odbycia zasadniczej służby wojskowej podlegają uznani za zdolnych do służby wojskowej:

- 1) poborowi przeznaczeni do odbycia tej służby,
- 2) poborowi korzystający z odroczenia zasadniczej służby wojskowej, których uprawnienia do odroczenia wygasły — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lata życia, a jeżeli korzystali z odroczenia ze względu na odbywanie studiów w szkołach wyższych — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia,
- 3) poborowi zaliczeni do ponadkontyngentu — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lata życia,
- 4) poborowi, którzy stawili się do poboru po raz pierwszy w roku kalendarzowym, w którym kończą 24 lub 25 lat życia — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia,
- 5) studenci, którzy nie ukończyli wojskowego szkolenia studentów z wynikiem pomyślnym lub przed ukończeniem tego szkolenia zostali skreśleni z listy studentów szkoły wyższej, w której szkolenie to jest prowadzone — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

2. Do odbycia zasadniczej służby wojskowej mogą być również powołani uznani za zdolnych do służby wojskowej:

- 1) ochotnicy zakwalifikowani do tej służby w czasie poboru,
- 2) żołnierze zwolnieni z zasadniczej służby wojskowej z powodu:
 - a) czasowej niezdolności do służby wojskowej — po upływie okresu niezdolności,
 - b) uznania ich za jedynych żywicieli rodzin — jeżeli ustały warunki uzasadniające dalsze udzielanie odroczenia,
 - c) skazania na karę pozbawienia wolności — po odbyciu orzeczonej kary, jej darowaniu lub warunkowym zwolnieniu z odbycia reszty kary, a w razie skazania na karę dodatkową utraty praw publicznych — po odzyskaniu utraconych praw.

§ 16. 1. Do odbycia zasadniczej służby wojskowej przez czas nie przekraczający 6 miesięcy (art. 54 ustawy) mogą być powołani przed przeniesieniem do rezerwy:

- 1) poborowi korzystający z odroczenia zasadniczej służby wojskowej i poborowi zaliczeni do ponadkontyngentu, którzy nie zostali powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej przez czas określony w art. 51 ust. 1 ustawy — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lata życia, a korzystający z odroczenia ze względu na odbywanie studiów w szkołach wyższych — 25 lat życia,
- 2) poborowi, którzy stawili się do poboru po raz pierwszy w roku kalendarzowym, w którym kończą 24 lub 25 lat życia i nie zostali powołani do zasadniczej służby wojskowej na czas określony w art. 51 ust. 1 ustawy — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia,
- 3) studenci przeznaczeni do wojskowego szkolenia, którzy przed ukończeniem tego szkolenia zostali skreśleni z listy studentów szkoły wyższej lub którzy nie złożyli z wynikiem pomyślnym egzaminu końcowego z tego szkolenia, a w danym roku kalendarzowym kończą 26 lub więcej lat życia.

2. Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej o powołaniu poborowych i studentów do odbycia zasadniczej służby wojskowej wymienionej w ust. 1 określa również czas trwania tej służby.

§ 17. 1. Nie podlegają powołaniu do odbycia zasadniczej służby wojskowej osoby:

- 1) skazane na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowane — przez czas trwania pozbawienia wolności,
- 2) skazane na karę dodatkową utraty praw publicznych — przez czas trwania utraty tych praw.

2. Osoby przeznaczone do odbycia zasadniczej służby wojskowej, przeciwko którym toczy się postępowanie karne, podlegają powołaniu do odbycia tej służby, jeżeli prokurator lub sąd nie zastosował do nich aresztu tymczasowego. W razie zastosowania aresztu tymczasowego powołanie tych osób następuje po zwolnieniu z aresztu w najbliższym terminie powołania.

§ 18. 1. Niestawienie się powołanego do odbycia zasadniczej służby wojskowej może być usprawiedliwione obłożną chorobą powołanego.

2. W przypadku obłożnej choroby uniemożliwiającej stawienie się do jednostki wojskowej w oznaczonym terminie powołany obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić wojskowego komendanta rejonowego dołączając do zawiadomienia kartę powołania (wraz z biletem na przejazd) oraz świadectwo lekarza zakładu społecznego służby zdrowia, stwierdzające obłożną chorobę i przypuszczalny czas trwania choroby.

3. Po wyleczeniu osoba wymieniona w ust. 2 podlega powołaniu do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia ponownego badania lekarskiego w celu ustalenia zdolności do służby wojskowej.

§ 19. 1. O niestawieniu się w jednostce wojskowej powołanego do odbycia zasadniczej służby wojskowej dowódca tej jednostki zawiadamia właściwego wojskowego komendanta rejonowego.

2. Wojskowy komendant rejonowy ustala za pośrednictwem organów Milicji Obywatelskiej przyczyny niestawienia się powołanych do jednostki wojskowej w wyznaczonym terminie oraz wszczyna poszukiwania osób uchylających się od obowiązku odbycia służby wojskowej.

3. W razie nie usprawiedliwionego niestawienia się powołanego w jednostce wojskowej wojskowy komendant rejonowy powoduje przymusowe jego doprowadzenie do jednostki wojskowej w trybie przewidzianym w art. 45 ust. 2 ustawy i kieruje sprawę do prokuratora wojskowego właściwego dla jednostki wojskowej, do której powołany miał się stawić.

4. Jeżeli poszukiwania osób uchylających się od obowiązku stawienia się do służby w jednostce wojskowej nie daly rezultatu, wojskowy komendant rejonowy zawiadamia o tym właściwego prokuratora wojskowego (ust. 3) i organ wojskowej służby wewnętrznej.

§ 20. 1. Przepisów § 10 ust. 2 oraz §§ 18 i 19 ust. 2—4 nie stosuje się do ochotników.

2. Nieprzyjęcie karty powołania oraz niezgłoszenie się ochotnika we właściwym terminie w jednostce wojskowej uważa się za zrezygnowanie z przyjęcia do służby wojskowej.

3. Ochotnik, który nie zgłosił się w jednostce wojskowej, obowiązany jest zwrócić kartę powołania wraz z biletem na przejazd wojskowemu komendantowi rejonowemu.

§ 21. 1. Zwolnienie żołnierzy z zasadniczej służby wojskowej następuje po jej odbyciu przez czas określony w art. 51—54 ustawy, w terminach przewidzianych w zarządzeniach Ministra Obrony Narodowej.

2. Żołnierzy zwolnionych z zasadniczej służby wojskowej (ust. 1) dowódca jednostki wojskowej przenosi do rezerwy, jeżeli nie zostają powołani do wojskowej służby nadterminowej.

§ 22. 1. Jeżeli żołnierz należący do rocznika podlegającego zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej (§ 21) odbywa w czasie zwalniania rocznika karę aresztu orzeczoną w trybie dyscyplinarnym albo przebywa w tym czasie na leczeniu w wojskowym zakładzie leczniczym, zostaje on zwolniony z tej służby i przeniesiony do rezerwy po zwolnieniu z aresztu albo po zakończeniu leczenia zakładowego lub przeniesieniu na dalsze leczenie do zakładu społecznego służby zdrowia.

2. Zwolnienie z zasadniczej służby wojskowej i przeniesienie do rezerwy żołnierza przebywającego na leczeniu w wojskowym zakładzie leczniczym może nastąpić na jego prośbę przed zakończeniem leczenia lub przeniesieniem do zakładu społecznego służby zdrowia, jeżeli jest to potrzebne do uzyskania przez niego uprawnień należnych mu z tytułu niezdolności do pracy lub z innych względów.

§ 23. Zwolnienie żołnierza z zasadniczej służby wojskowej przed jej odbyciem następuje:

- 1) w razie uznania go orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej:
 - a) za niezdolnego do służby wojskowej w czasie pokoju (kategoria „D”),
 - b) za zupełnie niezdolnego do służby wojskowej (kategoria „E”),
- 2) w razie utraty obywatelstwa polskiego, stwierdzonej zaświadczeniem organu właściwego do orzekania w sprawach obywatelstwa,
- 3) w przypadkach:
 - a) stwierdzenia orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej czasowej niezdolności do służby wojskowej (kategoria „B”),
 - b) uznania żołnierza za jedynego żywiciela rodziny,
 - c) zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności.

§ 24. Zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej podlegają również żołnierze pełniący tę służbę w jednostkach pływających marynarki wojennej i wojsk wewnętrznych, którzy zostali uznani orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej za niezdolnych do służby w specjalnościach morskich, a odbyli już zasadniczą służbę wojskową przez 24 miesiące lub dłużej.

§ 25. 1. Żołnierzy uznanych przez wojskową komisję lekarską za niezdolnych do służby wojskowej w czasie pokoju (kategoria „D”) oraz żołnierzy wymienionych w § 24 dowódca jednostki wojskowej zwalnia z zasadniczej służby wojskowej i przenosi do rezerwy, a żołnierzy uznanych za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (kategoria „E”) oraz żołnierzy, którzy utracili obywatelstwo polskie — zwalnia z zasadniczej służby wojskowej i od powszechnego obowiązku wojskowego.

2. W przypadkach wymienionych w § 23 pkt 3 dowódca jednostki wojskowej zwalnia żołnierzy z zasadniczej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy.

§ 26. Dowódca jednostek wojskowych obowiązani są w dokumentach ewidencyjnych i w książeczkach wojskowych żołnierzy zwolnionych z zasadniczej służby wojskowej w przypadkach wymienionych w § 21, § 23 pkt 1 i 2 i w § 24 dokonać wpisów o zwolnieniu ich z tej służby i o przeniesieniu do rezerwy lub zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego, a w przypadkach wymienionych w § 23 pkt 3 — o zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy.

§ 27. Niezwłocznie po zwolnieniu żołnierzy z zasadniczej służby wojskowej dowódca jednostki wojskowej przesyła właściwym wojskowym komendantom rejonowym dokumenty ewidencyjne zwolnionych oraz orzeczenia wojskowych komisji lekarskich, które stanowiły podstawę zwolnienia ich ze służby (§ 23 pkt 1 i pkt 3 lit. a).

Rozdział 3.

Zwalnianie z zasadniczej służby wojskowej żołnierzy czasowo niezdolnych, jedynych żywicieli rodzin oraz skazanych na karę pozbawienia wolności.

§ 28. 1. Zwolnienie żołnierzy z zasadniczej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy na podstawie orzeczonej przez wojskową komisję lekarską czasowej niezdolności do służby wojskowej (kategoria „B”) następuje na okres czasu wymieniony w tym orzeczeniu.

2. W okresie czasowej niezdolności do służby wojskowej żołnierz wymieniony w ust. 1 podlega obowiązkowi meldunkowemu przewidzianemu w art. 95—98 ustawy.

3. Żołnierzy, którzy po upływie okresu czasowej niezdolności do służby wojskowej zostaną orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej uznani za zdolnych do służby wojskowej, wojskowy komendant rejonowy stosownie do wytycznych Ministra Obrony Narodowej powołuje do dalszego odbywania zasadniczej służby wojskowej.

§ 29. 1. Jeżeli w czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej powstaną warunki uzasadniające uznanie żołnierza za jedynego żywiciela rodziny, podlega on zwolnieniu z tej służby na czas do poboru głównego w następnym roku kalendarzowym.

2. Za jedynego żywiciela rodziny uważa się żołnierza, u którego po wcieleniu do jednostki wojskowej powstały warunki uzasadniające uznanie go za jedynego żywiciela rodziny stosownie do przepisów rozporządzenia Ministrów Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej z dnia 6 czerwca 1959 r. w sprawie przeprowadzania poboru i udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej (Dz. U. Nr 38, poz. 235).

§ 30. 1. Podanie o zwolnienie żołnierza z zasadniczej służby wojskowej jako jedynego żywiciela rodziny może wnieść żołnierz lub członek jego rodziny.

2. Do podań o zwolnienie żołnierza ze służby wojskowej powinny być załączone dokumenty stwierdzające stan rodziny żołnierza i warunki materialne jego rodziny, określone dla poborowych w przepisach wymienionych w § 29 ust. 2.

3. Oprócz dokumentów wymienionych w ust. 2 do podań powinny być dołączone również dokumenty stwierdzające, że istotne zmiany w stanie rodzinnym i materialnym żołnierza uzasadniają uznanie go za jedynego żywiciela rodziny powstały po wcieleniu go do służby wojskowej.

§ 31. 1. Żołnierze wymienieni w § 29 wnoszą podania o zwolnienie z zasadniczej służby wojskowej bezpośrednio do dowódcy jednostki wojskowej, w której pełnią służbę.

2. Dowódca jednostki wojskowej przesyła podanie żołnierza bezpośrednio do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny żołnierza:

- 1) biura gromadzkiej rady narodowej lub
 - 2) właściwego do spraw ogólnoadministracyjnych organu prezydium miejskiej rady narodowej w mieście nie stanowiącym powiatu miejskiego (dzielnicowej rady narodowej w mieście nie wyłączonym z województwa lub rady narodowej osiedla), albo
 - 3) właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium miejskiej rady narodowej w mieście stanowiącym powiat miejski (dzielnicowej rady narodowej w mieście wyłączonym z województwa).
3. Podania nie podlegają opiniowaniu przez przełożonych żołnierza.

§ 32. 1. Członkowie rodziny żołnierza wnoszą podania o zwolnienie żołnierza z zasadniczej służby wojskowej jako jedynego żywiciela rodziny bezpośrednio do organu wymienionego w § 31 ust. 2, właściwego ze względu na ich miejsce zamieszkania, na formularzach, które wydaje im ten organ bezpłatnie.

2. Podania członków rodziny wniesione do organów wojskowych z pominięciem organu wymienionego w § 31 ust. 2 powinny być niezwłocznie przekazane do tego organu.

§ 33. 1. Po otrzymaniu podania wniesionego przez żołnierza lub przez członka jego rodziny i sprawdzeniu, że do podania zostały dołączone wszystkie dokumenty niezbędne do wydania opinii w sprawie uznania żołnierza za jedynego żywiciela rodziny, organ wymieniony w § 31 ust. 2 pkt 1 i 2 przesyła podanie wraz z dokumentami do właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej (miejskiej — w mieście stanowiącym powiat miejski, a w mieście wyłączonym z województwa — dzielnicowej) rady narodowej.

2. Właściwy do spraw wewnętrznych organ prezydium powiatowej (miejskiej — w mieście stanowiącym powiat miejski, a w mieście wyłączonym z województwa — dzielnicowej) rady narodowej opiniuje podanie w sprawie uznania lub nieuznania żołnierza za jedynego żywiciela rodziny i przesyła je wraz z dołączonymi dokumentami do dowódcy wymienionego w § 34 za pośrednictwem właściwego wojskowego komendanta rejonowego.

3. Opinia właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium rady narodowej (ust. 2) zarówno w przypadkach istnienia, jak i nieistnienia warunków niezbędnych do uznania żołnierza za jedynego żywiciela rodziny, powinna zawierać uzasadnienie.

4. W sprawie niezdolności do pracy członków rodziny żołnierza oraz zasad i trybu ubiegania się przez nich o stwierdzenie tej niezdolności przez komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia stosuje się odpowiednio przepisy wymienione w § 29 ust. 2.

§ 34. 1. Dowódcami uprawnionymi do podejmowania decyzji w sprawie zwolnienia żołnierzy z zasadniczej służby wojskowej jako jedynych żywicieli rodzin są dowódcy okręgów wojskowych, Dowódca Wojsk Lotniczych i Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju oraz Dowódca Marynarki Wojennej, a jeżeli żołnierz odbywa służbę w jednostkach wojsk wewnętrznych — Dowódca Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Dowódca Wojsk Ochrony Pogranicza.

2. W stosunku do żołnierzy odbywających służbę w instytucjach centralnych Ministerstwa Obrony Narodowej — decyzję w sprawie ich zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej podejmuje Dowódca Warszawskiego Okręgu Wojskowego.

3. O wydaniu decyzji dowódcy wymienieni w ust. 1 i 2 zawiadamiają bezpośrednio na piśmie osobę, która wniosła podanie, oraz właściwy do spraw wewnętrznych organ prezydium rady narodowej, który prośbę opiniował (§ 33 ust. 2).

§ 35. 1. Decyzja odmowna dowódców wymienionych w § 34 w sprawie zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej powinna zawierać uzasadnienie i być doręczona osobie zainteresowanej z pouczeniem o terminie i trybie wniesienia odwołania.

2. Od odmownej decyzji dowódców wymienionych w § 34 służy osobie zainteresowanej prawo wniesienia odwołania do Ministra Obrony Narodowej.

3. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem dowódcy, który wydał decyzję odmowną, w ciągu 14 dni od dnia otrzymania tej decyzji. Dowódca ten obowiązany jest w ciągu 7 dni od dnia otrzymania odwołania przekazać je wraz z aktami sprawy do Ministerstwa Obrony Narodowej.

4. Jeżeli dowódca wymieniony w § 34 uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie, może we własnym zakresie zmienić swoją decyzję. W przypadku tym stosuje się przepis § 34 ust. 3.

§ 36. 1. O decyzji wydanej przez Ministra Obrony Narodowej zawiadamia się osobę, która wniosła odwołanie, dowódcę, który wydał zaskarżoną decyzję, oraz właściwy do

spraw wewnętrznych organ prezydium rady narodowej (§ 33 ust. 2).

2. Decyzja Ministra Obrony Narodowej jest ostateczna.

§ 37. Na podstawie decyzji w sprawie zwolnienia żołnierza z zasadniczej służby wojskowej jako jedynego żywiciela rodziny dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, zwalnia go z tej służby bez przeniesienia do rezerwy.

§ 38. 1. Żołnierz zwolniony z zasadniczej służby wojskowej jako jedyny żywiciel rodziny podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu w tym samym zakresie co poborowi, którym udzielono odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na utrzymywanie rodziny. W szczególności podlega on obowiązkowi meldunkowemu przewidzianemu w art. 95—98 ustawy oraz obowiązkowi stawienia się w czasie poboru głównego w następnym roku kalendarzowym przed powiatową komisją poborową, która wydaje orzeczenie w sprawie udzielenia mu odroczenia zasadniczej służby wojskowej w trybie i na zasadach przewidzianych dla poborowych albo odmawia udzielenia mu odroczenia.

2. Do żołnierzy, którym powiatowa komisja poborowa nie udzieliła odroczenia zasadniczej służby wojskowej, stosuje się odpowiednio przepis § 28 ust. 3.

§ 39. 1. Żołnierze odbywający zasadniczą służbę wojskową, którzy zostali skazani na karę pozbawienia wolności, podlegają w razie zarządzenia wykonania kary zwolnieniu z tej służby do czasu odbycia kary, jej darowania lub warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary.

2. Po otrzymaniu wyroku i zarządzenia wykonania kary dowódcy jednostek wojskowych zwalniają żołnierzy wymienionych w ust. 1 z zasadniczej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy i kierują ich pod konwojem do odpowiednich zakładów karnych wraz z książeczkami wojskowymi, w których dokonują wpisu o zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy. Książeczki wojskowe żołnierzy pozostają na przechowaniu w zakładzie karnym przez cały czas przebywania żołnierzy w tym zakładzie.

§ 40. 1. Żołnierzy, względem których właściwe organy wymiaru sprawiedliwości zastosowały areszt tymczasowy w związku z toczącym się przeciwko tym żołnierzom postępowaniem karnym, zwalnia się z zasadniczej służby wojskowej dopiero po skazaniu i zarządzeniu wykonania kary (§ 39 ust. 1). Do tego czasu uważa się tych żołnierzy za pozostających w zasadniczej służbie wojskowej.

2. W razie odesłania żołnierza wymienionego w ust. 1 do zakładu karnego podczas toczącego się przeciwko niemu postępowania karnego dowódca jednostki wojskowej pozostaje w jednostce wojskowej książeczkę wojskową żołnierza. Po skazaniu i zarządzeniu wykonania kary dowódca jednostki wojskowej zwalnia tego żołnierza z zasadniczej służby wojskowej bez przeniesienia go do rezerwy i po dokonaniu wpisów w książeczce wojskowej przesyła ją do zakładu karnego (§ 39 ust. 2).

§ 41. 1. Jeżeli żołnierz wymieniony w § 40 ust. 1 przebywa w areszcie tymczasowym w czasie zwalniania jego rocznika z zasadniczej służby wojskowej (§ 21), zostaje on zwolniony z tej służby w tym czasie i przeniesiony do rezerwy.

2. O przeniesieniu żołnierza wymienionego w ust. 1 do rezerwy dowódca jednostki wojskowej zawiadamia właściwy sąd lub prokuratora, do którego dyspozycji żołnierz pozostaje w areszcie, oraz przesyła książeczkę wojskową tego żołnierza do zakładu karnego po dokonaniu w niej wpisu o zwolnieniu ze służby i przeniesieniu do rezerwy.

§ 42. Dokumenty ewidencyjne żołnierzy zwolnionych z zasadniczej służby wojskowej (§§ 39—41) przesyła się po dokonaniu wpisów do wojskowej komendy rejonowej, przez którą żołnierze byli powołani do odbycia zasadniczej służby

wojskowej, z równoczesnym wskazaniem zakładu karnego, do którego zostali skierowani.

§ 43. Po odbyciu kary pozbawienia wolności, jej darowaniu lub warunkowym zwolnienia z odbycia reszty kary żołnierze zwolnieni z zakładów karnych obowiązani są niezwłocznie zgłosić się wraz z książeczkami wojskowymi do wojskowego komendanta rejonowego, właściwego ze względu na miejsce ich zamieszkania.

§ 44. 1. Po odbyciu kary, jej darowaniu lub warunkowym zwolnieniu z odbycia reszty kary, a w razie skazania na karę dodatkową utraty praw publicznych — po odzyskaniu utraconych praw, wojskowi komendanci rejonowi stosownie do wytycznych Ministra Obrony Narodowej powołują żołnierzy wymienionych w § 43 ponownie do zasadniczej służby wojskowej i kierują ich do jednostki wojskowej wskazanej przez dowódcę okręgu wojskowego lub innego dowódcę wymienionego w § 34 właściwego dla jednostki, w której pełnili służbę, w celu odbycia przez nich pozostałego okresu tej służby.

2. Żołnierzom wymienionym w ust. 1 skazanym na karę pozbawienia wolności nie zalicza się okresu tymczasowego aresztowania na poczet czasu trwania służby przewidzianego w art. 51 ust. 1 ustawy.

§ 45. 1. W stosunku do żołnierzy skazanych prawomocnymi wyrokami sądów powszechnych na kary pozbawienia wolności nie przekraczające 6 miesięcy dowódcy jednostek wojskowych o uprawnieniach co najmniej dowódcy pułku mogą po otrzymaniu odpisu wyroku i zarządzenia wykonania kary — jeżeli w interesie służby jest to wskazane, a względy dyscypliny wojskowej nie stoją temu na przeszkodzie — wystąpić do sądu, który wydał wyrok, z wnioskiem o odroczenie wykonania kary ze względów wojskowych do czasu odbycia przez nich zasadniczej służby wojskowej. Jeżeli dowódcy jednostek wojskowych nie zamierzają wystąpić z takim wnioskiem, powinni niezwłocznie tych żołnierzy zwolnić z zasadniczej służby wojskowej i skierować ich pod konwojem do zakładu karnego stosownie do przepisu § 39.

2. O odbyciu zasadniczej służby wojskowej lub wcześniejszym zwolnieniu ze służby z innych przyczyn żołnierzy, którym stosownie do ust. 1 odroczone wykonanie kary pozbawienia wolności, należy niezwłocznie zawiadomić sąd, który wydał wyrok w I instancji.

Rozdział 4.

Powolywanie żołnierzy rezerwy na ćwiczenia wojskowe i zwalnianie z tych ćwiczeń.

§ 46. 1. Powolywanie żołnierzy rezerwy (art. 68 ustawy) na ćwiczenia wojskowe w jednostkach wojskowych następuje w terminach oraz na czas określony przez Ministra Obrony Narodowej (art. 70 ustawy).

2. Szeregowcy i podoficerowie, którzy zostali przeniesieni do rezerwy po odbyciu zasadniczej służby wojskowej określonej w art. 54 ustawy, a w innych przypadkach przez okres co najmniej 12 miesięcy, mogą być powoływani na ćwiczenia wojskowe na czas nie przekraczający łącznie 12 miesięcy przez cały okres pozostawania w rezerwie.

3. Szeregowcy, którzy zostali przeniesieni do rezerwy bez odbycia zasadniczej służby wojskowej w wymiarze określonym w ust. 2, mogą być powoływani na ćwiczenia wojskowe na czas nie przekraczający łącznie 18 miesięcy przez cały okres pozostawania w rezerwie.

§ 47. Nie podlegają powołaniu na ćwiczenia wojskowe żołnierze rezerwy:

- 1) uznani przy przegłędzie lekarskim (art. 73 ustawy) za niezdolnych do odbycia ćwiczeń wojskowych,
- 2) uznani orzeczeniem powiatowej komisji poborowej lub wojskowej komisji lekarskiej za niezdolnych do służby wojskowej w czasie pokoju (kategoria „D”),

3) odbywający karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowani oraz skazani na karę dodatkową utraty praw publicznych przez czas trwania utraty tych praw.

§ 48. 1. Do żołnierzy rezerwy powołanych na ćwiczenia wojskowe stosuje się odpowiednio przepisy § 18 ust. 1 i 2 oraz § 19.

2. Żołnierzy rezerwy, którzy nie stawili się na ćwiczenia wojskowe w jednostce wojskowej z powodu obłożnej choroby, wojskowy komendant rejonowy powołuje do odbycia ćwiczeń wojskowych w nowym terminie albo odracza im termin odbycia tych ćwiczeń.

§ 49. 1. Wojskowy komendant rejonowy może przesunąć żołnierzowi rezerwy termin powołania na ćwiczenia wojskowe:

1) na wniosek zakładu pracy skierowany do wojskowej komendy rejonowej nie później niż na 10 dni przed wyznaczonym terminem stawienia się powołanego w jednostce wojskowej — w szczególnie uzasadnionych przypadkach; we wniosku należy uzasadnić konieczność przesunięcia terminu odbycia ćwiczeń wojskowych i wskazać proponowany termin ich odbycia,

2) na pisemną prośbę powołanego — w ważnych sprawach osobistych i rodzinnych wymagających jego obecności, np. w razie śmierci lub obłożnej choroby najbliższych członków rodziny (małżonka, dziecko, ojca, matki lub innej osoby pozostającej na wyłącznym utrzymaniu powołanego) i niemożności powierzenia tych osób opiece innej osoby na czas odbywania ćwiczeń wojskowych lub w innych szczególnych przypadkach (zawarcie związku małżeńskiego, złożenia egzaminu itp.); do prośby należy dołączyć dokument uzasadniający przesunięcie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych (zaświadczenie lekarza zakładu społecznego służby zdrowia itp.).

2. Złożenie wniosku (ust. 1 pkt 1) lub prośby (ust. 1 pkt 2) w sprawie przesunięcia terminu odbycia ćwiczeń nie zwalnia powołanego od stawienia się w jednostce wojskowej w czasie i miejscu określonych w karcie powołania.

§ 50. 1. Zwalnianie żołnierzy rezerwy z jednostki wojskowej następuje po odbyciu ćwiczeń wojskowych (§ 46).

2. Zwolnienie żołnierza rezerwy z jednostki wojskowej przed odbyciem ćwiczeń wojskowych może nastąpić jedynie w przypadkach wyjątkowych zasługujących na uwzględnienie.

3. Decyzję w sprawie zwolnienia żołnierza rezerwy w przypadkach klęski żywiołowej, śmierci lub obłożnej choroby najbliższego członka rodziny, jeżeli zachodzi konieczność zwolnienia z ćwiczeń, a udzielenie urlopu okolicznościowego w tych przypadkach jest nie wystarczające lub niecelowe — wydaje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz odbywa ćwiczenia wojskowe, na jego prośbę; do prośby powinny być dołączone dokumenty uzasadniające konieczność zwolnienia żołnierza z ćwiczeń.

4. Decyzję w sprawie zwolnienia żołnierza rezerwy w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach wydaje dowódca okręgu wojskowego, Dowódca Wojsk Lotniczych i Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju lub Dowódca Marynarki Wojennej, a w stosunku do żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe w jednostkach wojsk wewnętrznych — Dowódca Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Dowódca Wojsk Ochrony Pogranicza, w stosunku zaś do żołnierzy odbywających ćwiczenia wojskowe w instytucjach centralnych Ministerstwa Obrony Narodowej — szef danej instytucji.

§ 51. 1. Żołnierzy rezerwy, którzy podczas odbywania ćwiczeń wojskowych przebywają na leczeniu w wojskowym zakładzie leczniczym jednorazowo przez okres dłuższy niż 10 dni, zwalnia się z ćwiczeń wojskowych. Okres odbytych przez nich ćwiczeń wojskowych do dnia zaliczenia w stan choroby wojskowego zakładu leczniczego zalicza się do okresu ćwiczeń wojskowych.

2. Czas przebywania powołonego w wojskowym zakładzie leczniczym przez okres krótszy niż 10 dni zalicza się na poczet ćwiczeń wojskowych.

§ 52. 1. Żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe zwalnia się z czynnej służby wojskowej w przypadkach:

- 1) zastosowania do tych żołnierzy aresztu tymczasowego przez organy wymiaru sprawiedliwości,
- 2) zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem sądu.

2. Czasu odbytych ćwiczeń wojskowych od dnia wzięcia żołnierza rezerwy do jednostki wojskowej do dnia wzięcia go z jednostki w przypadkach wymienionych w ust. 1 nie zalicza się do okresu ćwiczeń wojskowych, jeżeli był krótszy niż 15 dni.

§ 53. 1. Żołnierzom rezerwy ukaranym podczas odbywania ćwiczeń wojskowych karą aresztu w trybie dyscyplinarnym odracza się wykonanie kary do zakończenia ćwiczeń, jeżeli względy dyscypliny wojskowej nie stoją temu na przeszkodzie. W tym przypadku zwolnienie z jednostki wojskowej następuje po odbyciu kary dyscyplinarnej.

2. Odroczenie wykonania kary aresztu przewidziane w ust. 1 może nastąpić w przypadku, gdy czas odbytych ćwiczeń wojskowych łącznie z czasem odbywania kary aresztu nie przekracza określonego w ustawie okresu odbywania ćwiczeń wojskowych w ciągu jednego roku.

3. Jeżeli względy dyscypliny wojskowej wymagały niezwłocznego wykonania kary aresztu, czasu odbytej kary nie zalicza się na poczet ćwiczeń wojskowych.

§ 54. Wojskowi komendanci rejonowi oraz dowódcy jednostek wojskowych obowiązani są do dokonywania w dokumentach ewidencyjnych oraz w wojskowych dokumentach osobistych żołnierzy rezerwy wpisów dotyczących powołania na ćwiczenia wojskowe i zwolnienia z tych ćwiczeń.

§ 55. 1. Przepisów rozdziału niniejszego nie stosuje się do żołnierzy rezerwy powoływanych na ćwiczenia wojskowe doraźne.

2. Zasady i sposób powoływania żołnierzy rezerwy na ćwiczenia wojskowe doraźne i zwalnianie z tych ćwiczeń oraz prawa i obowiązki żołnierzy odbywających te ćwiczenia określa rozporządzenie Rady Ministrów wydane na podstawie art. 71 ustawy.

Rozdział 5.

Powoływanie studentów na przeszkolenie wojskowe i zwalnianie ich z tego przeszkolenia.

§ 56. Studentów szkół wyższych powołuje się na przeszkolenie wojskowe w jednostkach wojskowych w terminach i na czas określony w odrębnych przepisach.

§ 57. 1. Studenci przeznaczeni do odbycia przeszkolenia wojskowego w jednostkach wojskowych podlegają przed powołaniem do jednostki wojskowej przeglądowi lekarskiemu w celu zbadania stanu zdrowia i ustalenia zdolności do odbycia przeszkolenia w jednostkach wojskowych.

2. Przeglądu lekarskiego dokonuje się w trybie i na zasadach przewidzianych dla dokonywania przeglądu lekarskiego żołnierzy rezerwy przeznaczonych do odbycia ćwiczeń wojskowych (art. 73 ustawy).

§ 58. 1. Karty powołania na przeszkolenie wojskowe w jednostkach wojskowych doręcza studentom szkół wyższych wojskowy komendant rejonowy za pośrednictwem kierowników studiów wojskowych tych szkół. Studentom, którzy ukończyli studia, karty powołania doręcza się w trybie przewidzianym w § 5.

2. Do studentów powoływanych na przeszkolenie wojskowe stosuje się odpowiednio przepisy §§ 17 i 18 ust. 1 i 2 oraz § 19 ust. 1.

3. Studentom, którzy nie stawili się do jednostki wojskowej z powodu choroby, wojskowy komendant rejonowy

może na wniosek kierownika studium wojskowego wyznaczyć nowy termin stawienia się do jednostki wojskowej i doręczyć im w tym celu kartę powołania, jeżeli choroba pozostała bez następstw dla zdolności odbycia przeszkolenia wojskowego i nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia ponownego badania lekarskiego.

§ 59. 1. Termin odbycia przez studenta przeszkolenia wojskowego w jednostce wojskowej może być wyjątkowo przesunięty do następnego roku kalendarzowego:

1) na wniosek zainteresowanego naczelnego organu administracji państwowej (Głównego Komitetu Kultury Fizycznej), skierowany do właściwego do spraw szkolenia organu Ministra Obrony Narodowej, nie później niż na 30 dni przed wyznaczonym terminem rozpoczęcia przez studenta przeszkolenia wojskowego w jednostce wojskowej, w tych szczególnie uzasadnionych przypadkach, w których odbycie przeszkolenia w tym terminie spowodowałoby szkodę dla interesu publicznego;

2) na prośbę studenta zaopiniowaną przez organy szkolna, kierownika studium wojskowego i właściwy do spraw wojskowych organ ministra (Głównego Komitetu Kultury Fizycznej), któremu dana szkoła podlega, oraz po wyrażeniu zgody właściwego do spraw szkolenia organu Ministra Obrony Narodowej — w ważnych sprawach osobistych i rodzinnych, np. w razie śmierci lub obłożnej choroby najbliższych członków rodziny (matzonka, dziecka, ojca, matki) i niemożności powierzenia tych osób opiece innej osoby na czas odbywania przeszkolenia wojskowego.

2. Złożenie wniosku (ust. 1 pkt 1) lub prośby (ust. 1 pkt 2) o przesunięcie terminu odbycia przeszkolenia wojskowego nie zwalnia powołanego od stawienia się w jednostce wojskowej w czasie i miejscu określonych w karcie powołania.

§ 60. 1. Zwolnienie studenta z jednostki wojskowej następuje po odbyciu przeszkolenia wojskowego.

2. Studentów zwolnionych z przeszkolenia wojskowego w jednostce wojskowej przed ukończeniem szkolenia w ramach studium wojskowego szkoły wyższej dowódca jednostki wojskowej zwalnia z czynnej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy. Studenci ci odbywają nadal wojskowe szkolenie w ramach studium wojskowego szkoły wyższej.

§ 61. 1. Studentów, którzy podczas ostatniego przeszkolenia wojskowego w jednostce wojskowej złożyli egzamina końcowy z wojskowego szkolenia z wynikiem pomyślnym, dowódca jednostki wojskowej po nadaniu im — stosownie do odrębnych przepisów — tytułu podchorążego rezerwy zwalnia z czynnej służby wojskowej i przenosi do rezerwy.

2. Studentów, którzy podczas ostatniego przeszkolenia wojskowego w jednostce wojskowej nie złożyli egzaminu końcowego z wojskowego szkolenia z wynikiem pomyślnym, dowódca jednostki wojskowej zwalnia z czynnej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy.

3. Studenci wymienieni w ust. 2 zostają przez wojskowego komendanta rejonowego zwolnieni z wojskowego szkolenia oraz przeznaczeni i powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej na zasadach określonych w §§ 15 lub 16.

4. Studentów wymienionych w ust. 3 ubiegających się o odroczenie zasadniczej służby wojskowej z tytułu utrzymania rodziny wojskowy komendant rejonowy kieruje do najbliższej powiatowej komisji poborowej w celu wydania orzeczenia w sprawie udzielenia im odroczenia na zasadach i w trybie przewidzianych dla poborowych.

5. Przepisów ust. 3 i 4 nie stosuje się do studentów, którzy wnieśli prośby o dopuszczenie do powtórnego składania egzaminu końcowego z wojskowego szkolenia i prośby ich zostały uwzględnione (art. 66 ust. 2 ustawy).

§ 62. 1. Studentów, którzy podczas odbywania przeszkolenia wojskowego w jednostce wojskowej przebywają na ie-

czeniu w wojskowym zakładzie leczniczym przez okres dłuższy niż 10 dni, zwalnia się z czynnej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy. Studentów tych powołuje się na przeszkolenie wojskowe w następnym roku kalendarzowym, jeżeli są zdolni do służby wojskowej.

2. W przypadkach wymienionych w ust. 1 okresu przebywania w wojskowym zakładzie leczniczym i okresu poprzędzającego zaliczenie w stan chorych, jeżeli był krótszy niż 15 dni, nie zalicza się do okresu przeszkolenia przewidzianego w art. 62 ust. 3 ustawy.

§ 63. 1. Studentów uznanych w czasie odbywania przeszkolenia wojskowego za czasowo niezdolnych do służby wojskowej (kategoria „D”) dowódca jednostki wojskowej zwalnia z czynnej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy. Studenci ci zostają przez wojskowego komendanta rejonowego zwolnieni z wojskowego szkolenia studentów na czas określony w orzeczeniu wojskowej komisji lekarskiej.

2. Studentów uznanych za zdolnych do służby wojskowej z ograniczeniem (kategoria „C”) dowódca jednostki wojskowej zwalnia z czynnej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy. Studenci ci zostają przez wojskowego komendanta rejonowego zwolnieni z wojskowego szkolenia studentów i skierowani do powiatowej komisji poborowej w celu wydania orzeczenia w sprawie udzielenia im odroczenia zasadniczej służby wojskowej w trybie i na zasadach przewidzianych dla poborowych.

3. Studenti uznani za niezdolnych do służby wojskowej w czasie pokoju (kategoria „D”) i uznani za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (kategoria „E”) nie podlegają dalszemu wojskowemu szkoleniu studentów.

§ 64. Do studentów ukaranych podczas odbywania przeszkolenia wojskowego karą aresztu w trybie dyscyplinarnym albo do których zastosowano areszt tymczasowy lub zarządzone wykonanie kary pozbawienia wolności, stosuje się odpowiednio przepisy §§ 52 i 53.

§ 65. Wojskowi komendanci rejonowi oraz dowódcy jednostek wojskowych, w których studenci odbywali przeszkolenie wojskowe, obowiązani są do dokonywania w dokumentach ewidencyjnych i w książeczkach wojskowych studentów wpisów dotyczących powołania na przeszkolenie i zwolnienia z tego przeszkolenia.

Rozdział 6.

Powolywanie do służby wojskowej w razie mobilizacji i w czasie wojny oraz zwalnianie z tej służby.

§ 66. Do służby wojskowej w razie mobilizacji i w czasie wojny mogą być powołani:

- 1) żołnierze rezerwy,
- 2) uznani za zdolnych do służby wojskowej:
 - a) poborowi wymienieni w art. 16 ustawy,
 - b) mężczyźni wymienieni w art. 79 ust. 3 i w art. 81 ust. 3 ustawy,
 - c) ochotnicy wymienieni w art. 78 ustawy.

§ 67. Nie podlegają powołaniu osoby:

- 1) uznane przez komisję lekarską za zupełnie niezdolne do służby wojskowej (kategoria „E”),
- 2) reklamowane stosownie do art. 75 ustawy,
- 3) korzystające z odroczenia odbycia (czynnej) służby wojskowej ze względu na stan zdrowia (art. 81 ust. 2 ustawy).

§ 68. Zasady i tryb powolywania do czynnej służby wojskowej osób skazanych na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanych albo skazanych na karę dodatkową utraty praw publicznych nie mają odrębne przepisy.

§ 69. Zwolnienie żołnierzy z czynnej służby wojskowej w razie mobilizacji i w czasie wojny następuje na podstawie

zarządzeń Ministra Obrony Narodowej. Ponadto zwolnienie z tej służby może nastąpić w przypadkach wymienionych w art. 84 ust. 1 ustawy.

§ 70. 1. Powolywanie do odbycia czynnej służby wojskowej w razie mobilizacji i w czasie wojny następuje za pomocą imiennych kart powołania albo za pomocą kart mobilizacyjnych, w drodze obwieszczeń lub w inny sposób określony przez Ministra Obrony Narodowej.

2. Doręczanie kart powołania w przypadkach określonych w ust. 1 należy:

- 1) w gromadach — do biur gromadzkich rad narodowych,
- 2) w osiedlach i miastach nie stanowiących powiatów miejskich — do organów właściwych do spraw ogólnoadministracyjnych,
- 3) w miastach stanowiących powiaty miejskie i w dzielnicach miast wyłączonych z województw — do właściwych do spraw wewnętrznych organów prezydentów rad narodowych.

3. W razie powołania do czynnej służby wojskowej w drodze obwieszczeń wojskowi komendanci rejonowi przesyłają obwieszczenia organom wymienionym w ust. 2 w celu rozplakatowania w miejscach dostępnych i widocznych.

4. Przejazd publicznymi środkami komunikacji osób powołanych następuje bezpłatnie, za okazaniem karty mobilizacyjnej lub karty powołania.

5. Szczegółowe zasady i tryb powolywania i wcielania żołnierzy do czynnej służby wojskowej w razie mobilizacji i w czasie wojny i zwalniania z tej służby, nie określone w rozdziale I rozporządzenia, określają zarządzenia i instrukcje Ministra Obrony Narodowej.

Rozdział 7.

Powolywanie do służby wojskowej kobiet i zwalnianie z tej służby.

§ 71. 1. Powolywanie kobiet na przeszkolenie wojskowe w jednostkach wojskowych następuje w terminach i na czas określony przez Ministra Obrony Narodowej (art. 108 ust. 2 ustawy).

2. Nie podlegają powołaniu na przeszkolenie wojskowe kobiety:

- 1) uznane przy przeglądzie lekarskim za niezdolne do odbycia przeszkolenia wojskowego (art. 108 ust. 4 w związku z art. 73 ustawy),
- 2) odbywające karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowane oraz skazane na karę dodatkową utraty praw publicznych przez czas trwania utraty tych praw,
- 3) w przypadkach określonych w art. 110 ustawy.

3. Do kobiet powołanych na przeszkolenie wojskowe stosuje się odpowiednio przepisy §§ 48—54.

§ 72. 1. Przepisy §§ 66—70 stosuje się odpowiednio do powolywania do czynnej służby wojskowej w razie mobilizacji i w czasie wojny kobiet przeznaczonych do służby wojskowej w trybie art. 106 ustawy oraz do zwalniania ich z tej służby.

2. Powołaniu do czynnej służby wojskowej wymienionej w ust. 1 nie podlegają kobiety w przypadkach określonych przez Radę Ministrów na podstawie art. 110 ust. 3 ustawy.

Rozdział 8.

Przepis końcowy.

§ 73. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *M. Spychalski*

Załącznik do rozporządzenia Ministra
Obrony Narodowej z dnia 15 grudnia
1959 r. (poz. 11).

Za poświadczeniem odbioru

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

Druk ścisłego zarachowania

Emisja seria nr

(stempel wojskowej komendy rejonowej)

ul. nr

Dnia 19 . . . r.

KARTA POWOŁANIA

(stopień wojskowy, nazwisko i imię, rok urodzenia)

(dokładny adres powołanego)

obowiązany jest stawić się w Jednostce Wojskowej Nr . . .
(jeżeli jednostka wojskowa nie posiada numeru, podać jej nazwę)

(miejsce stawiennictwa, stacja kolejowa)

(termin stawiennictwa)

w celu
Podstawa

Za niestawienie się w wyżej oznaczonym terminie i miej-
scu powołany podlega odpowiedzialności karnej w myśl
art. 113 lub 114 Kodeksu Karnego Wojska Polskiego.

Pieczczę okrągłą

(podpis wojskowego komendanta rejonowego)

Uwaga: Pouczenie na odwrocie.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

Druk ścisłego zarachowania

Emisja seria nr

Bilet na jednorazowy bezpłatny przejazd pociągiem oso-
bowym w klasie
(słownie)

z
(stacja rozpoczęcia podróży)

do
(stacja zakończenia podróży)

przez
(stacja pośrednia)

ważny do dnia
(wskazać termin)

. dnia
(miejsce wystawienia) (data wystawienia)

Pieczczę okrągłą

(podpis wojskowego komendanta rejonowego)

POŚWIADCZENIE ODBIORU

(stempel wojskowej komendy rejonowej)

ul. nr

Kartę powołania z dnia
(data wystawienia)

emisja seria nr
wystawioną przez Wojskową Komendę Rejonową w

(siedziba wojskowej komendy rejonowej)

z terminem stawiennictwa w Jednostce Wojskowej Nr . . .
w dniu wraz z bile-

(data)

tem na jednorazowy bezpłatny przejazd koleją — zleceniem na
kredytowany przejazd PKS*) seria nr otrzymałem

(miejsce i data otrzymania)

(podpis doręczającego)

(podpis odbierającego)

*) Niepotrzebne skreślić.

Pouczenie A.

1. Powołany jest obowiązany zabrać ze sobą niniejszą kartę powołania, wojskowy dokument osobisty (legitymację, książeczkę wojskową), żywność na czas podróży oraz przedmioty niezbędne do utrzymywania higieny osobistej (szczoteczka do zębów, przybory do golenia itp.).
2. W razie niemożności stawienia się w terminie i miejscu oznaczonym w karcie powołania z powodu obłożnej choroby powołany lub członek jego najbliższej rodziny powinien zawiadomić o tym niezwłocznie wojskową komendę rejonową, dołączając do zawiadomienia zaświadczenie lekarza zakładu społecznego służby zdrowia stwierdzającego obłożną chorobę oraz kartę powołania wraz z biletem na przejazd.
3. Karta powołania służy jako dokument do jednorazowego bezpłatnego przejazdu, jeżeli dołączono do niej bilet na przejazd koleją (zlecenie na kredytowany przejazd autobusem Państwowej Komunikacji Samochodowej). Zlecenie na kredytowany przejazd autobusem Państwowej Komunikacji Samochodowej należy wymienić w kasie biletowej Państwowej Komunikacji Samochodowej lub u konduktora na bilet.
4. Karty powołania nie wolno przenosić, przewozić ani przesyłać za granicę oraz użyczać innym osobom do wykorzystania w jakimkolwiek celu.
5. Utrata (zgubienie, kradzież itp.) lub nieprzyjęcie karty powołania nie zwalnia od obowiązku stawienia się w jednostce wojskowej w oznaczonym terminie i miejscu. O utracie karty powołania należy niezwłocznie zawiadomić wojskową komendę rejonową, która kartę wystawiła.
6. Za przewożenie, przenoszenie i przesyłanie za granicę karty powołania oraz odmowę przyjęcia, zniszczenie, niezawiadomienie o utracie karty powołania powołany podlega odpowiedzialności karnej w myśl art. 140—142 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pouczenie B.

1. Z biletu korzystać może tylko osoba, dla której bilet został wystawiony.
2. Oprócz biletu na przejazd powołany powinien posiadać przy sobie niniejszą kartę powołania z tym samym oznaczeniem emisji, serii i numeru.
3. Na każde żądanie organów kolejowych należy okazać bilet i kartę powołania oraz wojskowy dokument osobisty.
4. Bilet nie podlega estemplowaniu w kasie biletowej.
5. Po zakończeniu podróży bilet należy oddać konduktorowi w pociągu lub dyżurnemu na stacji docelowej albo biletarowi przy wyjściu.